

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра трудового права

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Трудові спори»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Трудові спори» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 13 с.

Розробники:

Кравцов Данило Маркович: кандидат юридичних наук, доцент
Соловйов Олексій Володимирович: кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри трудового права
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри трудового права
(протокол № 15 від 23 червня 2022 р.)

Завідувачка кафедри – СерEDA Олена Григорівна, докторка юридичних наук,
професорка

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Трудові спори
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Кравцов Данило маркович, доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового права
Контактний телефон	+380 (67) 5769060
E-mail	d.m.kravtsov@nlu.edu.ua
Консультації	Індивідуальні консультації проводяться відповідно до розробленого графіку
Онлайн консультації	Онлайн консультації проводяться відповідно до розробленого графіку

Анотація навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є правове регулювання індивідуальних і колективних трудових спорів та порядку їх вирішення в Україні та за кордоном. Дисципліна включає поглиблене вивчення наступних питань: теоретичні аспекти вирішення трудових спорів; міжнародні стандарти вирішення трудових спорів; медіація, як спосіб вирішення трудових спорів; індивідуальні трудові спори; процедура вирішення індивідуальних трудових спорів; особливості розгляду окремих категорій індивідуальних трудових спорів; колективні трудові спори; процедура вирішення колективних трудових спорів; органи, які здійснюють розгляд колективного трудового спору; правове регулювання страйку.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи теоретичних знань, засвоєння методологічних основ та здобуття практичних навичок профілактики, запобігання та вирішення трудових спорів.

Завдання:

– теоретичне дослідження причин виникнення трудових спорів, способів

їх профілактики та вирішення в міжнародній практиці, в Україні та зарубіжних країнах;

– засвоєння змісту нормативно-правових актів, що регулюють вирішення трудових спорів та оволодіння навичками їх застосування;

– засвоєння правової природи індивідуальних і колективних трудових спорів, їх предмету, суб'єктного складу, в тому числі складу та правових основ діяльності юрисдикційних органів та виконання їх рішень;

– здатність приймати участь у процедурах вирішення трудових спорів, в тому числі у процедурах запобігання та профілактики трудових спорів;

– здобуття навичок складання юридичних документів для вирішення трудових спорів.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Трудове право», «Теорія права», «Адміністративне право», «Цивільне право» (вивчається у бакалавраті).

Кореквізити: «Адвокат у цивільному судочинстві», «Практикум з адвокатур», «Методика і тактика адвокатської діяльності».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД – 1. Демонструвати на підставі аналізу сучасних наукових підходів знання, розуміння і зміст категорії «трудові спори», відмежовуючи їх від категорії «трудові конфлікти».

РН НД – 2. Демонструвати знання та розуміння правової герменевтики під час формулювання дефініцій правових категорій у сфері вирішення трудових спорів.

РН НД – 3. Здійснювати аналіз практики вирішення трудових спорів у зарубіжних країнах.

РН НД – 4. Надавати характеристику методів дослідження ефективності юридичної практики вирішення індивідуальних трудових спорів.

РН НД – 5. Демонструвати знання правових основ розробки і використання інновацій в сфері вирішення індивідуальних трудових спорів.

РН НД – 6. Розробляти алгоритм дій у випадку виникнення індивідуального трудового спору, поетапно реалізовувати ці дії й усвідомлювати юридичні наслідки.

РН НД – 7. Демонструвати вміння формулювати нові гіпотези та розв'язувати наукові проблеми в сфері вирішення індивідуальних трудових спорів, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження.

РН НД – 8. Аналізувати особливості інноваційної діяльності під час пошуку оптимальних підходів до вдосконалення процедури вирішення колективних трудових спорів.

РН НД – 9. Доводити епістемологічну правомірність висунення теоретичних альтернатив при проведенні наукових досліджень у сфері вирішення колективних трудових спорів.

РН НД – 10. Надати правові рекомендації організаторам та учасникам страйку, спрямовані на чітке дотримання положень законодавства та попередження негативних наслідків страйкового руху.

РН НД – 11. Здійснювати узагальнення судової практики визнання страйків незаконними для проведення роз'яснювальної роботи серед сторін колективного трудового спору на предмет дотримання складно виписаної процедури оголошення і проведення страйку.

РН НД – 12. Оперативно реагувати на випадки порушення законодавства про порядок вирішення колективних трудових спорів, усунення виявлених порушень та притягнення до відповідальності порушників.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)	Самостійна робота
-------	-------------------------------	-------------------

	Теми лекцій	Теми практичних занять	(в годинах)
1.	Теоретичні аспекти вирішення трудових спорів.	Теоретичні аспекти вирішення трудових спорів.	8
2.	Міжнародні стандарти вирішення трудових спорів.	Міжнародні стандарти вирішення трудових спорів.	8
3.	Медіація, як спосіб вирішення трудових спорів.	Медіація, як спосіб вирішення трудових спорів.	8
4.	Індивідуальні трудові спори.	Індивідуальні трудові спори.	8
5.	Процедура вирішення індивідуальних трудових спорів.	Процедура вирішення індивідуальних трудових спорів.	8
6.	Особливості розгляду окремих категорій індивідуальних трудових спорів.	Особливості розгляду окремих категорій індивідуальних трудових спорів.	8
7.	Колективні трудові спори.	Колективні трудові спори.	8
8.	Процедура вирішення колективних трудових спорів.	Процедура вирішення колективних трудових спорів.	8
9.	Органи, які здійснюють розгляд колективного трудового спору.	Органи, які здійснюють розгляд колективного трудового спору.	8
10.	Правове регулювання страйку.	Правове регулювання страйку.	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1.	Загальнотеоретичні аспекти вирішення трудових спорів.	-	110
2.	Медіація.	-	
3.	Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів.	Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів.	
4.	Порядок вирішення колективних трудових спорів.	Порядок вирішення колективних трудових спорів.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних рекомендаціях для самостійної роботи навчальної дисципліни «Трудові спори», навчально-методичних посібниках для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

1. Нормативно-правові акти.

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр;>
2. Про свободу асоціації та захист права на організацію : Конвенція МОП № 87 від 09 липня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_125;
3. Про застосування принципів права на організацію і на ведення колективних переговорів : Конвенція МОП № 98 від 01 липня 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_004;
4. Про сприяння колективним переговорам : Конвенція МОП № 154 від 19 червня 1981 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_006;
5. Щодо добровільного примирення та арбітражу : Рекомендація МОП № 92 від 29 червня 1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_232;

6. Щодо консультацій та співробітництва між роботодавцями і працівниками на рівні підприємства : Рекомендація МОП № 94 від 26 червня 1952 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_235;

7. Щодо консультацій та співробітництва між державною владою та організаціями підприємців і працівників у галузевому та в національному масштабі : Рекомендація МОП № 113 від 20 червня 1960 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_243;

8. Щодо розгляду скарг на підприємствах з метою їх вирішення : Рекомендація МОП № 130 від 29 червня 1967 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_250;

9. Кодекс законів про працю України : Закон від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>;

10. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 р. № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20>;

11. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 03 березня 1998 р. № 137/98-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр>;

12. Про практику розгляду судами трудових спорів : постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 06 листопада 1992 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92>;

13. Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками : постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 29 грудня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-92>;

14. Про практику застосування судами законодавства про оплату праці : постанова Пленуму Верховного Суду України № 13 від 24 грудня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-99>;

15. Про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2019 - 2021 роки :

Генеральна угода від 14 травня 2019 р. (Пролонгована на 2022 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001120-19>.

2. Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо.

Основна література:

1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. Т. 11: Трудове право / редкол.: С. М. Прилипко (голова), М. І. Іншин (заст. голови), О. М. Ярошенко та ін.; Харків: Право, 2018. 776 с.

2. Трудове право: підручник / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін.; за заг. ред. О. М. Ярошенка. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2019. 544 с.

3. Рішення Конституційного Суду України, правові позиції та висновки Верховного Суду України та Великої Палати Верховного Суду щодо вирішення трудових спорів: наук. вид. / О. М. Ярошенко, І. П. Жигалкін, О. Є. Луценко. Харків: Юрайт, 2020. 264 с.

4. Декларация МОТ об основополагающих принципах и правах в сфере труда и механизме ее реализации. МБТ. Женева. 1998.

5. Європейська соціальна хартія: збірка договорів Ради Європи. Київ: Парламентське видавництво, 2012.

Додаткова література:

6. Жовнір Т. Особливості вирішення трудових спорів про поновлення працівника на роботі. *Підприємництво, госп-во і право*. 2018. № 8. С. 74–77.

7. Кохан Н. В. Вирішення трудових спорів у спрощеному позовному провадженні. *Юридична Україна*. 2019. № 1/2. С. 55–59.

8. Кравцов Д. М. Обов'язки працівника у сфері охорони праці та дисциплінарна відповідальність за їх невиконання. *Порівняльно-аналітичне право: електр. наук. фах. вид.* 2018. № 3. С. 149-153 URL: http://pap.in.ua/3_2018/42.pdf;

9. Кравцов Д. М., Зіноватна І. В., Бурнягіна Ю. М., Орлова Н. Г., Соловійов О. В., Конопельцева О. О. Вирішення спорів про припинення трудового договору за угодою сторін. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія: Право.* 2022. Випуск 70. С. 224–230.
10. Кравцов Д. М., Зіноватна І. В., Бурнягіна Ю. М., Орлова Н. Г., Соловійов О. В., Конопельцева О. О. Медіація як альтернативний спосіб розв’язання трудових спорів. *Наукові записки. Серія: Право.* 2022. Випуск 12. С. 73–79.
11. Середа О. Г. Медіація (посередництво) як альтернативний спосіб вирішення трудового спору. *Право та інновації.* 2017. № 2 (17). С. 38–45.
12. Сільченко С. О. Особливості розгляду трудових спорів з урахуванням змінених процесуальних норм. *Підприємництво, госп-во і право.* 2018. № 12. С. 148–152.
13. Слюсар А. М. Загальні принципи створення та функціонування комісій з трудових спорів. *Проблеми законності.* Харків. 2014. Вип. 126. С. 85–91.
14. Швець Н. М. Право на страйк: особливості застосування та обмеження. *Право та інновації.* 2017. № 2 (18). С. 30–37.
15. Швець Н. М., Баранова Л. О., Товстик А. О. Страйк як спосіб розв’язання конфліктів між роботодавцем і працівниками. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2021. № 6. С. 91-94.
16. Kravtsov D. Loss of Confidence as Grounds for Termination of a Labour Agreement. *Visegrad journal on human rights.* 2018. № 5 P. 64-69 URL: http://vjhr.sk/archive/2018_5/part_1/11.pdf;
17. Soloviov O. V., Shvets N. M., Svichkarova I. V., Orlova N. H., Duma O. O. Form of Implementation of Collective Disputes in the Field of Labor Law. *Journal of Advanced Research in Law and Economics.* 2020. Vol. 11. № 4 (50). P. 1423–1432. URL: <https://doi.org/10.14505/jarle.v1>

3. Інтернет-ресурси.

1. Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua>
7. Офіційний сайт Національної служби посередництва і примирення. URL: <https://nspp.gov.ua>
8. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту праці і зайнятості населення Міністерства соціальної політики України і НАН України URL: <http://ipzn.org.ua>
9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
10. Офіційний сайт Федерації професійних спілок України. URL: <https://www.fpsu.org.ua>
11. Сайт Ради Європи. URL: <http://www.coe.kiev.ua>
12. Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції». URL: <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри трудового права. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/645-trudovi-spori-spetskurs.>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні/семінарські заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні/Семінарські заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого»
https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf.

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Трудові спори» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

